

UMETNIŠKI AKTIVIZEM IN INTERVENCIJE V OKVIRU UMETNIŠKIH KAMPANJ

ANA
CEB
RIAN

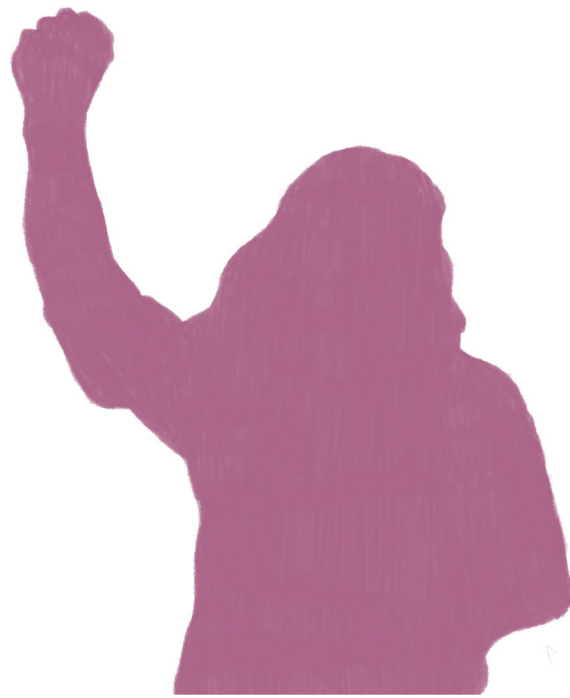
POWER

Exploring Gender and
Power through/in Art

POWER

Exploring Gender and
Power through/in Art

KOLOFON

Avtorice: Sara Šabec, Marian Lopez Fernandez Cao, Isabella Mileti, Julia Nyikos, Eleonora Schulze-Battmann in Vera Varhegyi.

To izobraževalno gradivo je nastalo v okviru projekta Power. Power, Exploring Gender and Power through/in Art (2020-2-FR02-KA205-017944) je projekt Erasmus+ KA2 - Strategic Partnerships, ki ga financira Francoska nacionalna agencija.

POWER sestavljajo naslednje članice (v abecednem vrstnem redu):

- **Mesto žensk (MŽ) Društvo za promocijo žensk v kulturi, Ljubljana, Slovenija.** <http://www.cityofwomen.org/en>
- **DADAU (de l'art et de l'autre). Pariz, Francija.** <https://delartetdautre.com/> (coordinator)
- **EARTDI, Raziskovalna skupina s področja umetnosti in psihosocialne vključenosti, Univerza Complutense Madrid, Španija.** <https://www.ucm.es/eartdi>
- **Elan Interculturel, medkulturna organizacija, Pariz, Francija.** <https://elaninterculturel.com/>
- **MOH - Mobility Opportunities Hub, sociokulturno društvo, Bari, Italija.** <https://www.mohbari.eu/en/>

Likovna zasnova priročnika: Carolina Peral

Grafično oblikovanje: Ana Cebrián. Carolina Peral

Naslovnica: Ana Cebrián.

Prevod in jezikovni pregled v jezikih projekta:

Angleški jezikovni pregled: Vera Varhegyi

Francoski jezikovni pregled: Julia Nyikos, Elianor Oudjedi

Francoski prevod: Julia Nyikos, Elianor Oudjedi

Italijanski jezikovni pregled: Eleonora Schulze-Battmann, Isabella Mileti

Italijanski prevod: Eleonora Schulze-Battmann

Slovenski jezikovni pregled: Sara Šabec

Slovenski prevod: Sara Fabjan

Španski jezikovni pregled: Marián López Fdz. Cao

Španski prevod: Carolina Peral

© Copyright 2023. Vse pravice pridržane.

Založnik: Društvo za promocijo žensk v kulturi – Mesto žensk

Ljubljana, 2023

Elektronska izdaja

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 152673539

ISBN 978-961-95753-5-2 (PDF)

UMETNIŠKI AKTIVIZEM IN INTERVENCIJE V OKVIRU UMETNIŠKIH KAMPANJ

Umetniški aktivizem je hibridna praksa, ki združuje emotivni učinek umetnosti in instrumentalni učinek aktivizma. Obstaja že vse odkar so ljudje začeli izražati in sporočati svoja prizadevanja z znaki in zgodbami, v zadnjih letih pa je umetniški aktivizem dobil široko priznanje v svetu izobraževanja, umetnosti, filantropije in nevladnih organizacij.

KAJ JE NJEGOV NAMEN IN KAJ POČNE?

Za konceptualizacijo učinka umetniškega aktivizma je treba najprej priznati, da imata umetnost in aktivizem v svetu različni vlogi. Ko razmišljamo o aktivizmu, pogosto pomislimo na njegov učinek. Aktivizem, kot nakazuje že ime, je dejavnost, ki izziva in spreminja razmerja moči. Aktivistke¹ smo lahko na različne načine, vendar je skupni element dejavnost, usmerjena k enotnemu cilju: mobilizaciji prebivalstva, spremembi politike ali strmoglavljenju diktatorja. Cilj aktivizma je – preprosto – učinkovati.

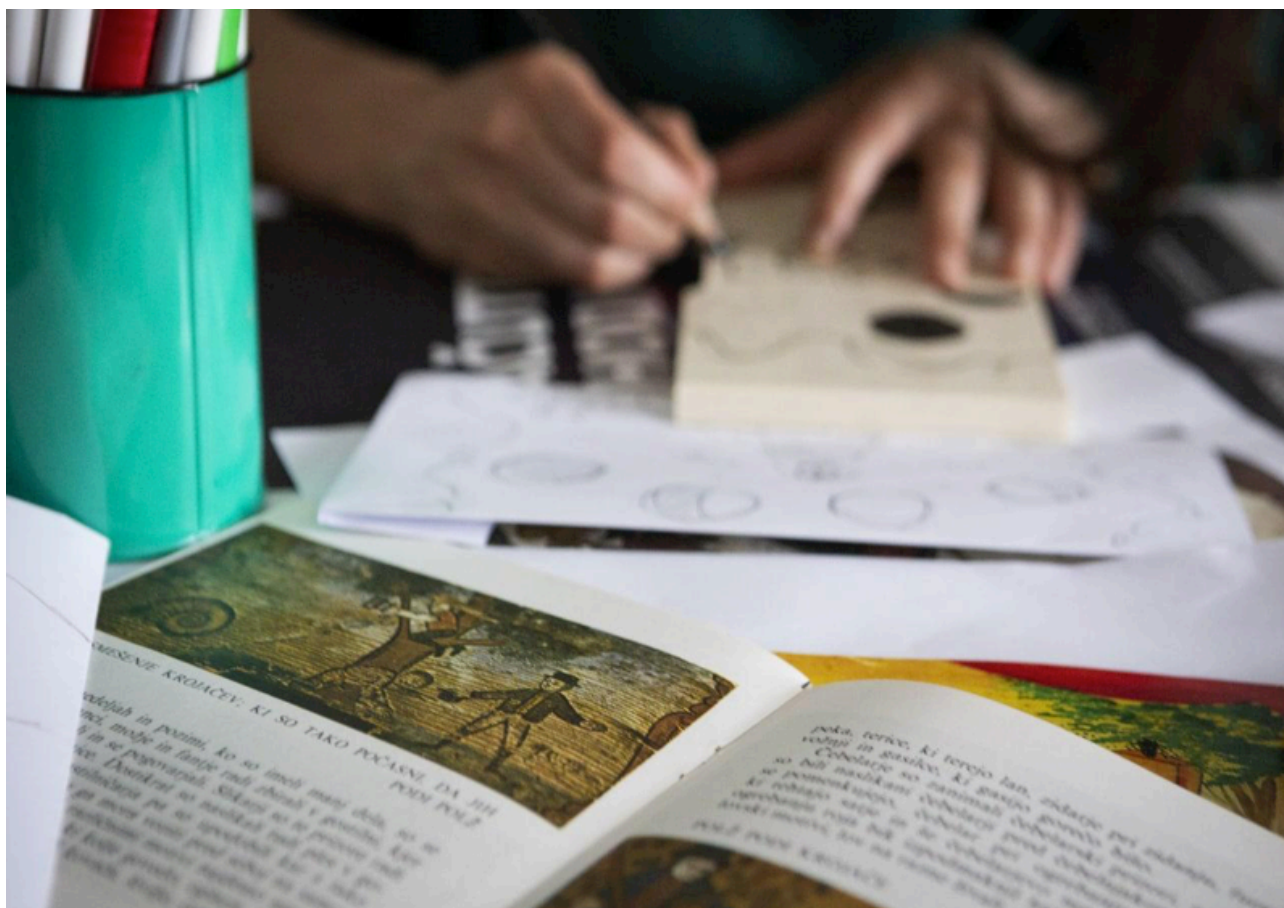
Vendar pa je izraz, ki ga običajno uporabljamo, ko govorimo o umetnosti, afekt. Umetnost navadno nima take instrumentalne rabe. Težko je reči, za kaj ali proti čemu je umetnost; njena vrednost je pogosto v tem, da nam pokaže nove perspektive in nove načine gledanja na svet. Njen učinek je pogosto subtilen in ga je težko izmeriti, v delu pa so lahko nanizana zmedena ali protislovna sporočila. Pravzaprav umetnost vedno vsebuje presežek pomena: nekaj, česar ne moremo natančno opisati ali poimenovati, a vseeno vpliva na nas. Njen namen, če sploh lahko uporabimo to besedo, je spodbuditi občutje, nas čustveno vzpodbujati ali spreminjati naše dožemanje. Tudi v tem primeru nas umetnost gane.

Moč in potencial umetniškega aktivizma je v kombinaciji učinka in afekta. Vsaka izkušena aktivistka vam lahko pove, da spreminjanje mnenja in posledično ustreznega ukrepanja pri ljudeh ni posledica preudarne odločitve, da bodo spremenili svoje mnenje in ustrezno ukrepali, temveč jih k temu spodbudijo močni čustveni dražljaji, najsi bodo to ljubezen, sovraštvo, strah, upanje ali sočutje. Pri spodbujanju družbenih sprememb se učinek in afekt prepletata. Temu bi lahko rekli učinkovit afekt ali afektiran učinek.

Še več je nesoglasij ob vprašanju, kaj umetniški aktivizem naredi ali lahko naredi za preoblikovanje

¹Izrazi, zapisani v ženskem slovničnem spolu, so uporabljeni kot nevtralni in veljajo enakovredno za vse spole.

kulture, opolnomočenje ljudi in doseganje sprememb. Nekatere umetniške aktivistke so cilj umetniškega aktivizma opredelile kot ozaveščanje z dostopom do informacij. Pri tem so se zavedale, da morajo biti informacije predstavljene tako, da nagovarjajo čute in ustvarjajo afektivne povezave. Druge so poudarjale sposobnost umetniškega aktivizma, da spodbuja pogovor in spreminja ideje v nekaj, kar je kolektivno ustvarjeno, ne pa sprejeto. Prav tako so nekatere videle uporabo umetniškega aktivizma za namene rušenja hegemonije prevladujoče družbe in odpiranja prostora za nasprotovanje. Spet druge so razumele moč umetniškega aktivizma v tem, da zapolni te prostore in zagotovi alternativne predloge za gledanje, bivanje in delovanje. Del umetniških aktivistk pa je videl vlogo umetniškega aktivizma v združitvi z drugimi metodami za doseganje družbenih sprememb s povezovanjem z družbenimi gibanji in organizacijami.

Zmožnost umetniškega aktivizma, da nas preseneti – da se pojavi na neobičajnih mestih (denimo izven galerije) ali prevzame nepoznane oblike (denimo drugačno od protestnega shoda), je priložnost, da zamaje predsodke ljudi o umetnosti in protestu ter njihove vnaprej določene predstave o sporočilih, ki jih poskušamo posredovati. Umetniški aktivizem ustvarja priložnost, da zaobidemo navidezno ustaljene politične in moralne ideale ter preoblikujemo kognitivne vzorce. Presenečenje je tisti trenutek, ko se lahko dotaknemo src in dosežemo misli ter oboje spremenimo.

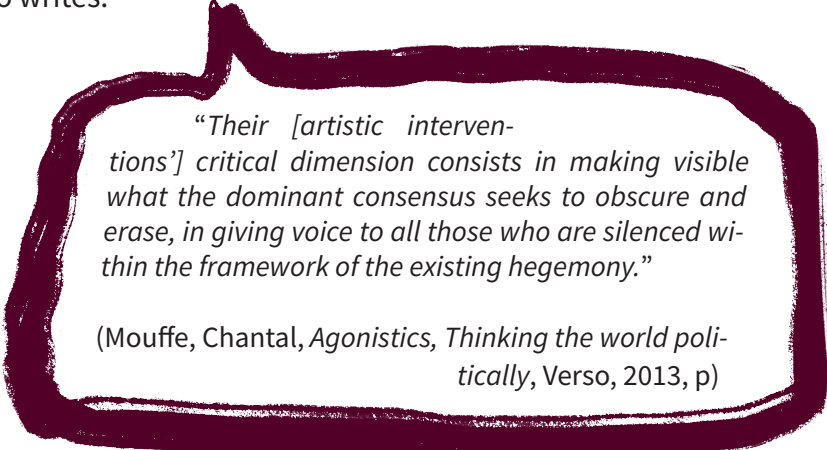
Sposobnost umetniškega aktivizma, da se izogne enostavni kategorizaciji, je prednost v družbah, kjer je protest nekaj vsakdanjega. Tradicionalne oblike protestov, kot so shodi, se morajo nenehno povečevati v obsegu ali se sprevreči v nasilje, da jih opazimo in smo zanje zainteresirani. Ustvarjalna aktivnost, ki je v središču umetniškega aktivizma, pa prinaša nekaj neobičajnega ali nenavadnega, kar lahko pritegne pozornost in postane omembe vredno. Premikanje meja umetniškega aktivizma se prav tako dobro obnese v represivnih režimih, kjer je odkrit politični protest prepovedan, umetniške prakse pa so dovoljene. Umetniškega aktivizma oblasti ne prepoznavajo kot »politiko« in mu ne posvečajo toliko pozornosti, zaradi česar lahko javnosti posreduje družbeno sporočilo.

KAKO USTVARJATI INTERVENCIJE Z UMETNIŠKO KAMPANJO

Začnite s kemijo in skupnim obzorjem

Ko načrtujete sodelovanje v skupini ali v partnerstvu, začnite s prijateljstvom in idejo, ki navdušuje vse udeležene. Z nečim aktualnim, za kar si vsi prizadevate in zaradi česar se vam ob misli na to zaiskrijo oči. To navdušenje je začetna kemija, ki jo potrebujete, ko se skupaj odpravljate na pot umetniške kampanje, na potovanje preizkušanja stvari v različnih smereh, spreminjanja in prilagajanja pogojev pripovedi in zapleta, dokler se koščki različnih sestavljank ne postavijo na svoje mesto. Opredelite skupno namero za subverzivno akcijo, nekaj, kar pretresa dominantni hegemonski red, ki se na tak ali drugačen način kaže v javnem prostoru. Intuitivno poiščite antagonistični moment pri uresničevanju umetniške politične akcije. Antagonizem kot gonilno silo političnega potenciala umetniških intervencij opredeljuje tudi Chantal Mouffe, ki zapiše:

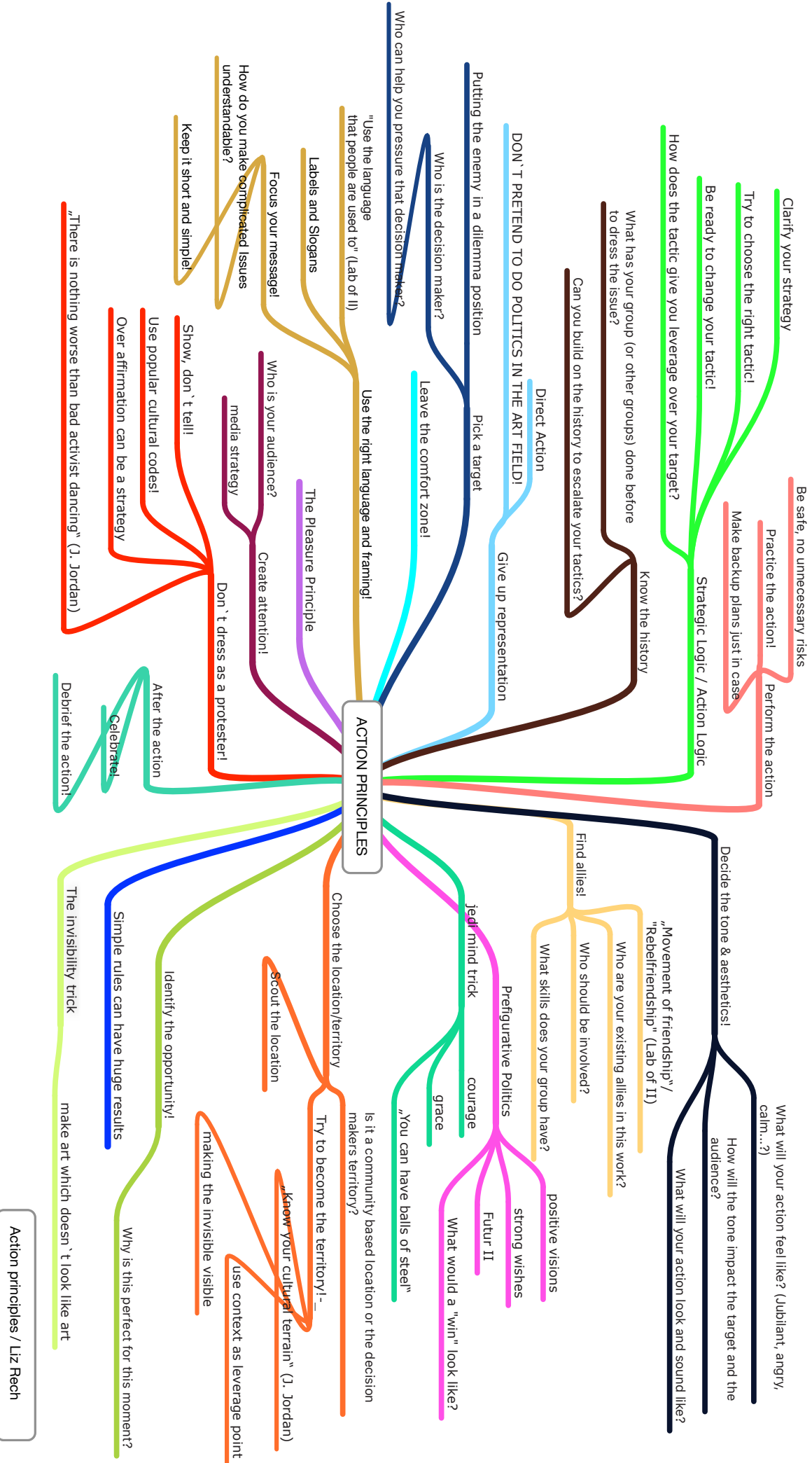
“Their [artistic interventions] critical dimension consists in making visible what the dominant consensus seeks to obscure and erase, in giving voice to all those who are silenced within the framework of the existing hegemony.”

(Mouffe, Chantal, *Agonistics, Thinking the world politically*, Verso, 2013, p)

Ta pogled na ljudi, javni prostor in umetnost pomeni, da javni prostor ni vedno prostor harmonije in konsenza, temveč je lahko tudi prostor konflikta. Konflikt, ki je nenehno prisoten, miruje, je utišán in je pometen pod preprogo. Umetniška intervencija lahko pomaga prekiniti ta molk, s čimer izzove hegemonski red in ga premakne na bolj naklonjeno stališče. To je mogoče storiti z umetniško kampanjo – performativnim dejanjem, povezanim z javnim prostorom, ter nadaljno dokumentacijo in mediatizacijo z uporabo različnih družbenih medijev.

Zbirajte zamisli in oblikujte skupno idejo

Po vzpostavitvi stika običajno sledi še en sestanek za izmenjavo mnenj. Kaj želite doseči? Kaj želite spremeniti? Kako boste to dosegli? Poskusite najti skupne ideje, (pop)kulturne simbole ali kode, ki jih je mogoče ovreči ali omajati v skupni intervenciji v kampanji. Simbolika mora nagovarjati širše občinstvo, tako da jo lahko razume veliko različnih ljudi, vendar mora biti še vedno ključno drugačna in v svojem bistvu provokativna. Ključna premisleka sta tudi, kje bo intervencija potekala in kakšna je lokalna kultura ali teren. Načelo delovanja, ki nam pride na misel, je »poznavanje svojega kulturnega terena«.

Action principles / Liz Reich

Lokalizacija prostorskega pripovednega konteksta

Pri načrtovanju intervencije pomislite na kraj, kjer bo ta potekala. Prostor posreduje kontekst s posebnim pomenom. Lahko je povezan z zgodovinskim, kulturnim, družbenim, političnim ali individualnim kontekstom. Kaj prostor izraža, kakšno hegemonijo razodeva? Ali intervencija v tem prostoru ustreza njenemu narativu? Kaj bi želeli spremeniti v tem prostoru? Katera umetniška oblika bi temu najbolj ustrezala?

Umirjeno in na dolgi rok, vendar imejte v mislih oceno tveganja

Umetniški aktivizem in intervencije v okviru umetniških kampanj so kot kulturni pristop po svoji naravi nenasilni in potrebujejo čas za razvoj. Umetniški aktivizem je usmerjen v srca in misli, ne v telesa ali stavbe. Njegov cilj ni prisiliti ljudi v podređitev, temveč prepričati jih z ustvarjanjem ganljivih doživetij, ki jih bodo spodbudile k prevpraševanju obstoječega sveta, zamišljanju sveta, kakršen bi ta lahko bil, in k temu, da se pridružijo uresničevanju te nove vizije.

Ustvarjanje in ohranjanje trajnih sprememb zahteva spremembo vrednot, prepričanj in vzorcev vedenja, t. j. kulturno spremembo. Čeprav so spremembe zakonov in politik bistvenega pomena, se zakoni ne bodo upoštevali in politike ne uveljavile, če ljudje ne bodo ponotranjili vrednot, ki stojijo zadaj. Shodi, demonstracije in protesti so sicer pomembni, a ne bodo imeli trajnega učinka, če vprašanja ne bodo odmevala med ljudmi. Kultura je temelj politike. Začrtuje obrise naših predstav o tem, kaj je zaželeno in nezaželeno, kaj je mogoče in nemogoče.

Pri načrtovanju se zavedajte tveganja, ki ga lahko sprejmete. Zato je pomembno, da naredite oceno tveganja o tem, kakšni so lahko možni izidi dejanj in kakšne posledice prinašajo.

Mediatizacija in dokumentacija

Medtem, ko se akcija odvija, jo snemajte in fotografirajte. Ustvarite videoposnetek s ključnimi trenutki, ki jih želite izpostaviti za njeno promocijo. Ustvarite spletno kampanjo, poiščite kanale, kjer jo je smiselno deliti, in idejo razširite med druge ljudi.

V NADALJEVANJU BOSTE NAŠLI PET PRIMEROV, KI VAM BODO POMAGALI PRI USTVARJANJU LASTNE UMETNIŠKE KAMPANJE

1: Queering Beehives (Pokvirjanje panjskih končnic) *Organizacija: Mesto žensk*

V umetniški kampanji Queering Beehives (Pokvirjanje panjskih končnic) se ukvarjamo s kulturami spomina in vprašanjem, kako se odzvati na izbris ali neznano zgodovino skupnosti LGBTQIA+ na Koroškem, pa tudi s tem, kako obeleževati in zapisovati nove zgodovine, ki jih živimo danes. Pomislile smo na panjske končnice.

Odločile smo se, da pokvirimo tradicionalne slovenske panjske končnice in jih postavimo na ogled v regiji. Z njihovo razstavitvijo v času Parade ponosa smo želele obeležiti osebne zgodbovine pri-

padnic skupnosti LGBTQIA+. Gre za zgodbe, kot sta na primer »moj prvi poljub« ali »prva koroška Parada ponosa« in tako naprej. (V mislih imamo tudi projekt Queering the Map: <https://www.queeringthemap.com/> in Trans March v Bogoti, kjer je skupnost na različnih točkah shoda razstavila keramične krožnike v spomin na femicide trans oseb.) Končnice smo skupaj z lokalnimi kvir osebami izdelovale že en vikend pred Parado ponosa in nato tisti konec tedna, ko se je ta odvijala. Na delavnici so se udeleženke naučile, kako lahko tudi same reproducirajo uporabljeno tehniko, obenem pa so ustvarile dovolj končnic, ki smo jih nato razstavile med koroško Parado ponosa. Udeleženke so lahko idejo projekta širile tudi tako, da so končnico odnesle domov v svoje okolje. Na ta način je sporočilo doseglo tudi ljudi, ki živijo v manjših krajih.

Namesto, da bi zgolj uporabili medij slikanja na les, smo predlagale pokvirjenje že obstoječih motivov, ki se pojavljajo na panjskih končnicah. Približno polovica od 600 motivov je posvetnih in kodiranih heteroseksualno/cispolno – npr. ženska, ki vleče svojega pijanega moža iz gostilne, moški, ki nosi žensko na križu, hudičev mlin, v katerem se stare ženske spreminjajo v mlade, itd. Vse te motive je mogoče prilagoditi kvirovskim izkušnjam/pripovedim. Na primer: dve ženski, ki nosita patriarhat na križu, kvirovski mlin, v katerem ljudje prehajajo. (Seveda so to le primeri. Prave končnice bi morale konkretnije odražati posameznično zgodbo, kot je omenjeno zgoraj – prva Parada ponosa, prvi poljub, coming out, napad na naše kvirovstvo itd.) Številne tradicionalne lesene končnice imajo tudi besedilo, kar omogoča nekaj prostora za podrobnejšo predstavitev motivov. Tri končnice so bile postavljene tudi v imenu same koroške Parade ponosa – na lokaciji, kjer je parada potekala, v stari stavbi in v novi stavbi, ki se je odprla avgusta. S tem je želel projekt začeti tradicijo obeleževanja in arhiviranja kolektivnih in individualnih zgodovin na podoben način kakor to počno spominske plošče, posvečene dogodkom, ki so doslej veljali kot nacionalno/regionalno pomembne. Namen akcije ni nujno sprožanje polemike, ki bi ji sledil medijski odziv, temveč služi kot intervencija za gradnjo skupnosti v javnem prostoru, ki vključuje osebe LGBTQIA+ v lokalnem okolju.

V kampanji so sodelovale: Neža Oder, Nika Uhan, Urška Mori, Tisa Praprotnik, Lea Knez, Hana Sekereš, Petra Arih, Rebeka Mlakar, Eni Višner, Tomaž Žiga, Gaja Frece.

Povezava do videa: <https://youtu.be/9XtaMIDgrWc>

2: Ironic Road bans to reclaim our city (Ironične cestne prepovedi za vnovično prisvojitve našega mesta)

Organizacija: *Mobility opportunities hub*

Mesta ne pripadajo le ljudem, ki jih imajo radi, temveč predvsem tistim, ki imajo odprt in odgovoren odnos do mreže razmerij, srečanj, izmenjav, razlik, potreb in pripovedi, ki se razpletajo po urbani mreži. Vsak dan živimo na jugu Italije, kjer se kljub še vedno prisotnim protislovjem in družbeno-kulturnim razlikam krepi potreba po osvoboditvi od stigem, povezanih s spolom.

Ali si je mogoče mestni prostor izbojevati nazaj tako, da iz njega naredimo prostor političnega boja? Ali se je mogoče z ustvarjalnimi in ironičnimi dejanji bojevati proti diskriminaciji, ki se skriva v vsakdanjem življenju? S pomočjo teh vprašanj smo začele razvijati našo umetniško kampanjo. Tako smo ustvarile »cestne prepovedi«, s katerimi smo se želele ironično odzvati na fenomen žvižganja za osebami.

Zamislile smo si pedagogiko enakosti med spoloma. S pomočjo igre se lahko prevzgojimo, tako da oblikujemo svet brez predsodkov in ob vzajemnem spoštovanju razlik, z ironijo in lahkotnostjo, dragocenima zaveznikoma največjih dosežkov. Poleg tega želimo javne prostore izkusiti na nov in ozaveščen način.

Opremljene s papirji in markerji smo si vzele čas za razmislek o tem, koliko prepovedi in omejitev se ljudem, zlasti ženskam, postavlja tudi v prostorih, kjer preživljamo prosti čas, ne da bi se tega sploh zavedale. Ustvarile smo alternativne cestne prepovedi in z njimi želele spodbuditi razmislek o mizoginiji. Verjamemo, da je ironija v kombinaciji z veliko mero ozaveščenosti najprimernejše orodje, s katerim si bomo nazaj izbojevale urbani in »človeški« prostor. Kako bi se odzvale, če bi videli cestne prepovedi z napisom »joške so prepovedane« ali »kratka krila niso dovoljena«.

Naša umetniška akcija ni potekala le na ulicah. Ima hibridno obliko. Pripravile in objavile smo različne vsebine tudi na naših družbenih medijih, zlasti na instagramu, da bi čim bolj razširile glas o našem cilju.

Z zadnjim dejanjem smo si z izobešanjem cestnih prepovedi izbojevale nazaj ulice v svojem mestu. Povedati moramo, da je bilo dejanje osvobajajoče in da smo se pri tem počutile opolnomočene.

V kampanji so sodelovale: Angelica Nisi, Beatrice D'Abbicco, Carmen Sportelli, Giuditta Giuliano in vse udeleženske delavnice.

Povezava do videa: <https://youtu.be/PKc5VoYiPto>

Uredile smo sobo za poslušanje, kjer so obiskovalke lahko sedele in prisluhnile podcastom, ki smo jih posnele za ta projekt. To jim je bilo zelo všeč.

Natisnile smo tudi nekaj literature na temo spola. S pomočjo obešalnikov smo jo obesile na steno. Ljudje, ki te tematike ne poznajo najbolje, so si lahko izbrali besedila in jih prelistali.

Udeleženke preteklih delavnic smo spodbujali, da predstavijo svoje delo, s čimer smo jih vključile v ustvarjanje umetniške kampanje, njen proces in potek v danem trenutku. Tako so ga lahko po želji ponovile, predvsem pa so se zavedale, da so njihov trud, delo in sodelovanje cenjeni in priznani.

To je pripomoglo tudi k njihovih avtonomiji in neodvisnosti. Spodbujale smo jih, da same izberejo, kako želijo predstaviti svoje delo, govoriti o projektu in o tem, kako so ga doživele, da pokažejo, kaj so se pri tem naučile, itd. To nam je pomagalo pri zagotavljanju gladkega poteka dneva.

Popoldne smo organizirale dejavnosti na temo spola, s čimer je postala razstava bolj dinamična. Ena od aktivnosti je bila denimo osredotočena na razumevanje tega, kako se ljudje v vsakdanjem življenju povezujejo s konceptom spolnih identitet in omejitev. Ena od preteklih udeleženk je z občinstvom delila tudi besedilo, ki ga je napisala na temo moškosti, po branju pa smo nekaj časa namenili odgovorom na pogosta vprašanja.

Razstavljeni umetniška dela, ki niso nastala v okviru projekta POWER, so bila obiskovalcem čez dan predstavljena s pomočjo tehnik umetniške mediacije. Nekatera od njih so bila fotografije, druga slikarska dela, spet tretja videoposnetki. Za videoposnetke, ki smo jih izbrali za razstavo, smo v sobi uredili kotiček, kjer smo jih predvajali. Tja je vsakdo lahko kadarkoli vstopil in si videoposnetke ogledal.

Odzivi so bili zelo pozitivni. Večini obiskovalk se je razstava zdela zanimiva in interaktivna. Cenili so dejstvo, da smo jim bile članice Elanovega osebja in tudi pretekle udeleženke na voljo, saj smo jim tako lahko zagotovile več konteksta in informacij o projektu POWER ter širše o temi spola in umetnosti.

V kampanji so sodelovale: Han Wu, Afaq Akhlaq, Amélie Desson, Valentin Lehmann, Sohrab Abd.

Povezava do videa: <https://youtu.be/rcvDgU0aag4>

4: Mail art campaign (Kampanja poštne umetnosti) Organizacija: De l'art et d'autre

V središču naše delavnice in umetniške kampanje je bil pojem »opolnomočenje«. Čeprav obstaja veliko pristopov k razumevanju tega pojma, smo želele poudariti razlago, da je proces učenja lahko koristen tako na individualni kot na kolektivni ravni.

Namen naše delavnice je bil predstavitev metodologije ter nekaterih tehničnih in umetniških orodij, ki bodo udeleženske usposobila za vodenje kampanje o vprašanih, ki so zanje pomembna. Kot model za izvedbo kampanje za ozaveščanje o neenakostih med spoloma v svetu umetnosti smo izbrali »poštno umetnost«.

Poštna umetnost se nam je zdela primeren model iz več razlogov: gre za umetniško gibanje, ki ne pozna hierarhije med sodelujočimi člani, z nji se lahko začne ukvarjati vsakdo, njen cilj je prepraševati in spodkopati uradni sistem sveta umetnosti, posredovana sporočila so brez nasilja. Pri poštni umetnosti se pogosto uporablja humor, njena umetniška produkcija je zelo poceni in dostopna vsem, mreža članic je zelo decentralizirana, predvsem pa poštna umetnost temelji na ideji interaktivnosti.

Na delavnicah so udeleženske ustvarjale poštna umetniška dela, umetniške razglednice. Izdelki so morali posredovati sporočilo o neenakosti spolov, natančneje o položaju umetnic v povezavi z muzeološkimi praksami, zakonitostmi trga z umetninami ali zgodovinsko diskurzivno.

Udeleženke so se lahko preizkusile v več umetniških tehnikah: na eni strani v kolažiranju, risanju s tušem, subvertiranju klasičnih podob in izdelovanju umetniških žigov ter na drugi v pisanju vizualne poezije, akrostihu, kolektivno napisanih besedilih itd.

Praktična srečanja je popestrila vrsta predavanj. Prvo predavanje je ponudilo podroben pregled gibanja poštne umetnosti, njenih začetkov, tehnik, mrežnikov, žigov in predstavilo primere del poštne umetnosti iz izjemnih zasebnih zbirk, zlasti zbirki Géze Perneczkyja in Nielsa Lomholta. Druga predstavitev je bila osredotočena na nekaj umetnic, ki se ukvarjajo s poštno umetnostjo, in na umetnice, ki v svojih delih ali korespondenci združujejo risbo in besedilo. Tretja predstavitev je bila namenjena zgodovinskemu pregledu, izvoru razglednice ter podobam in karikaturam gibanja sufražetk, ki so jih posredovale razglednice z začetka 20. stoletja. Zadnja predstavitev je obravnavala začetke dopisanja v starem veku (Mezopotamija, Egipt, Grčija in Rimsko cesarstvo), različne uporabljene medije, vrste izmenjanih sporočil in drobne informacije, ki jih imamo o redkih pošiljateljicah v antičnem svetu.

Ob koncu delavnice so bile na manjši razstavi predstavljene vse razglednice; z namenom dokumentiranja ustvarjalnih procesov so bili narejeni videoposnetki in fotografije.

V umetniški kampanji so sodelovale: Blanche Cardoner, Laura Ferrini, Aliénor Amaté, Louise Rivet, Anna Chianese Manca, Julie Bernasconi, Cécilia Bouillé, Johanne Deffarges.

Povezava do videa: <https://youtu.be/df8wgazOBJw>

5: Violence or tradition? (Nasilje ali tradicija?)

Organizacija: Complutense University of Madrid

Uhe Umetniško akcijo UCM (Universidad Complutense de Madrid) so razvile članice osebja UCM skupaj z dvema umetnicama, učiteljicama in umetniškima mediatoricama Yero Moreno in Evo Garrido, ki prihajata iz umetniškega kolektiva »Colectivof«, ter mladimi udeleženkami delavnice IO5.

Glavna ideja naše umetniške kampanje je bila ozaveščanje o simbolnem nasilju nad ženskami. Simbolno nasilje je pojem, ki ga je skoval Pierre Bourdieu in se nanaša na nevidne oblike nasilja nad ženskami, ki so zakoreninjene v naši kulturi in jih ni lahko prepoznati. Simbolno nasilje najde izraz v množičnih medijih, umetnosti, religiji, kulturi in celo govoricu telesa ter pomaga krepiti in upravičevati nasilje nad ženskami in neenaka razmerja moči.

Naslov naše akcije, »Nasilje ali tradicija?« sta navdihnili dva dogodka, ki sta se jeseni leta 2022 zgodila na univerzi Complutense. Pri prvem dogodku so študenti moškega spola z vseh oken velike stavbe svojega študentskega doma vzklikali žaljivke, namenjene mladim ženskam, ki so živele v bližnjem dekliškem študentskem domu. Pri drugem dogodku je po spletu zaokrožil video tradicionalnega skandiranja moških igralcev rugby ekipe pravne fakultete UCM, ki so ga mnogi kritizirali, ker naj bi bil nasilen do žensk. V svoji pesmi se študenti moškega spola sklicujejo na kaznivo dejanje posilstva in namigujejo, da imajo pravniki moč nad njim. Zanimivo je, da so v obeh primerih vpleteni študenti dogodke opisali kot del nenasilne tradicije. Ob analizi teh trditev se kljub vsemu sprašujemo, ali bi morali v imenu tradicije sprejeti ta dejanja simbolnega nasilja.

Kampanja je bila sooblikovana s študentkami na delavnici, na kateri so se mlade osebe, ki so v sodelovale, učile o aktivistični umetnosti, feminističnih umetnicah in performansu. Pripravile so različne razprave in dinamične dejavnosti, vse skupaj pa so oblikovale kolektivni umetniški odziv na te nasilne in seksistične dogodke. Odločile so se za izdelavo nalepk z različnimi feminističnimi slogani in žigov s feminističnimi simboli. Skupina se je prav tako odločila, da bo napisala manifest in feministični napev v odgovor na ragbijsko pesem.

Umetniška akcija je potekala 25. novembra 2022 na mednarodni dan boja proti nasilju nad ženskami. Tega dne smo z manifestom korakale okoli Pedagoške fakultete UCM in začele kot dejanje obveščanja in upora razdeljevati nalepke v javnem prostoru in na različnih fakultetah univerze. Nazadnje smo se odločile, da manifest glasno preberemo in zapojemo pesem na javnem prostoru v bližini univerzitetnih študentskih domov.

Sodelujoče v kampanji so menile, da jih je kampanja opolnomočila, in da bi morale biti takšne razprave in izkušnje na univerzi bolj prisotne.

V umetniški akciji so sodelovale: Paloma Nova, Uma Hervás, Marina Domínguez, Kalus (Susana Galisteo), Pablo Lope Garcia, Laura Guijarro in Silvia Zamorano.

Povezava do videa: https://youtu.be/dXkOiXcKF_k

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Podpora Evropske komisije pri pripravi te publikacije ne pomeni podpore vsebini, ki odraža zgolj stališča avtorjev; Komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo informacij v tej publikaciji.

To delo se drži politike poštene uporabe. Poštena uporaba je pravno merilo, ki dovoljuje omejeno uporabo zaščenega gradiva, ne da bi bilo za to potrebno dovoljenje imetnika teh pravic, na primer za izobraževalno ali informativno uporabo. Zasnova delavnice za umetniško posredovanje na področju spola

POWER

Exploring Gender and
Power through/in Art